

Yılanların Öcü Örneğinde Gelenekten Diziye Aktarılan Türküler (İlk On Dört Bölüm)

Fatih BALCI¹

Özet

Bu çalışmada, Türk kültürü ve edebiyatı ile medya arasındaki köklü ve çok yönlü ilişki; Fakir Baykurt'un 1958 yılında yayımlanan *Yılanların Öcü* adlı romanından esinlenerek hazırlanan ve 2014 yılında özel bir televizyonda yayımlanan *Yılanların Öcü* dizisinin ilk on dört bölümünde geçen halkbilimi veya halk edebiyatı sözlü-yazılı ürünleri üzerinden çözümlenmeye çalışılacaktır. Bu bağlamda dizinin birinci bölümünün yayımlandığı 27 Ağustos 2014 ve on dördüncü bölümünün yayımlandığı 10 Aralık 2014 tarihleri arasındaki istatistiksel bilgilere başvurulacaktır. Fakir Bayburt ve eseri hakkında kısaca bilgi verdikten sonra, dizinin televizyon ve internette izlenme oranları verilecek, dizide geçen yirminin üzerindeki eser veya türkü ve bu eserleri seslendiren ses ve söz sanatçıları hakkında bilgi verilecektir. Dizide geçen çeşitli gelenek ve göreneklerden, inanç ve uygulamalardan, sözlü kültür ürünlerinden yeri geldikçe bahsedilecektir. Kısacası; 'İkincil Sözlü Kültür'ün, teknolojiyle iç içe bir kültür olduğu, 'Birincil sözlü kültür' çağında yazılı bir metinden söz edilemediği ve ikincil sözlü kültürün başlangıcı olan yazılı kültürün ise geçiş ve sözün teknolojileşmesi ile başladığı, ikincil sözlü kültür çağında, birincil sözlü kültürün egemenliğinin sürmekte olduğu gösterilmeye çalışılacaktır. Diğer taraftan medya ve küreselleşme olgusunun etkisiyle kültürün üretim-aktarım-tüketim sistemlerinin, ürünlerinin, dönüştürülmesi veya yeniden üretilmesi, geleneksel kültür ile medya kültürü arasındaki ilişki konusunda "Yılanların Öcü" dizisi bağlamında bazı tespitler sunulacak, Türk edebiyatı ile medya arasındaki ilişkiyi çözümlenecek, doğal olarak karşılaştırmalı kültür araştırması yapılmaya çalışılacaktır. Dolayısıyla kültür bilimcilerin veya halkbilimcilerin medya ile kültür ve edebiyat ilişkisi hakkında malumat sahibi olması, geleneğin yeniden keşfi ve sunulması için bu projelerde aktif rol oynamaları gerektiği üzerinde durulacaktır. Medya ve internetin kültür değişmelerini yaratan temel dinamikler konumunda olduğu hatırlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Halkbilimi, medya, gelenek, türkü, yılanların öcü, dönüşüm.

Ballads Transmitted from Tradition to Soap Opera in the Example of Yılanların Öcü (First Fourteen Parts)

Abstract

In this work, the deep seated and poly-dimensional relation between Turkish culture, literature and media is analyzed over the written and oral folkloric and folk literature elements present in the first fourteen parts of the soap opera named *Yılanların Öcü* 'Revenge of Snakes', which was adapted from the novel of Fakir Baykurt

To cite this article: Balcı, F. (2016). Yılanların öcü örneğinde gelenekten diziye aktarılan türküler (ilk on dört bölüm). *International Journal of Humanities and Education*, 2(3), 1-14.

¹ Hacettepe Üniversitesi Türk Halkbilimi Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi
E-mail: fatih.balci_38@hotmail.com

published in 1958 with the same name and was aired in 2014 on a private channel. In this context, statistical data from between the dates 27 August 2014 and 10 December 2014, which are the dates of the first and the fourteenth parts respectively, are used. The following percentages over television and internet together with information on songs present in the soap opera numbering over twenty and their singers and composers are given after information on Fakir Baykurt and his work is given. Various traditions, beliefs, applications and oral cultural forms will be mentioned when appropriate. Briefly, It will be shown that secondary oral culture is intermingled with technology, that could not be mentioned of a written text at the period of primary oral culture and the written culture, which is the beginning of the secondary oral culture, begins with the “technologization” of transition and word, and that the hegemony of primary oral culture continues at the period of secondary oral culture. Transformation or re-production of production-transmission-consumption systems, products of culture with the influence of media and globalization and inferences on relation between traditional culture and media culture in the context of *Yılanların Öcü* will be presented. Relation between Turkish literature and media will be analyzed, consequently a comparative cultural research is attempted. Hence emphasis will be laid on that culturalists or folklorists should be informed on the relation between culture and literature, and should play active role in these projects for the re-invention and presentation of tradition. It will be reminded that media and internet are two of the main dynamics causing cultural change.

Key Words: Folklore, media, tradition, ballad, yılanların öcü, re-production.

Giriş

Walter J. Ong, “Sözlü ve Yazılı Kültür/ Sözüün Teknolojileşmesi” adlı kitabında, sözlü kültürü “birincil sözlü kültür” ve “ikincil sözlü kültür” olmak üzere ikiye ayırır: Sözlü kültürün kendi doğal seyri dışında, yazılı kültürle tanışması ve ilişkileri sonucunda oluşan değişiklikler “ikincil sözlü kültür” adı verilen bir kavramın ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Böylelikle iletişimin yalnızca “sözlü” olarak sağlandığı “birincil sözlü kültür” yanında, yazılı kültür ve elektronik kültür ortamlarıyla temas hâlinde olan ve bu ilişkilerden sonra yine “sözlü” olarak aktarılan kültüre “ikincil sözlü kültür” adı verilmektedir. “Birincil sözlü kültür” adı verilen kültür verilerini aktaran kaynak kişiler, “yazı ve matbaa kavramlarının varlığını bile bilmeyen” sözlü kültür taşıyıcılarıdır. “İkincil sözlü kültür” kavramı ise; “günümüz teknolojiyle yaşantımıza giren telefon, radyo, televizyon ve diğer elektronik araçların sözlü niteliklerini karşılar. Zira bu niteliklerin “üretimi ve işlevi önce yazı ve metinden çıkıp sonra konuşma diline dönüşmektedir. Yazı ve matbaanın yaygınlaşması sonucu “birincil sözlü kültür” ortadan kalkmaya başlamış, kitle iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla da “ikincil sözlü kültür” adı verilen “yeni bir sözlü kültür çağı” ortaya çıkmıştır (Ong, 2013, s.23-24).

Medya, küreselleşmenin temel dinamiği olarak kabul edilmektedir. Küreselleşme olgusu sermayenin, ürün ve hizmetlerin, insanların, simgelerin, sembollerin, anlamların ve mitlerin akışını kapsayan hareket ve dolaşım boyutlarıyla ele alınmaktadır. Kültürel küreselleşme ise; ulusal kültürlerin kendi anlamlarını sürekli yeniden ürettiği şartların dönüştürülmesi olarak tanımlanabilir. Kitle kültürü ise; edebiyat başta olmak üzere tüm sanat alanlarını biçimlendirmeye, değiştirmeye, dahası yeniden üretmeye başlamıştır.

İçerik olarak yerleştirilen küresel kitle kültürü yeni bir kültür tüketicisi tipi yaratır. Ancak kitle kültürü öncesinde sahip olunan kültürün belirleyici olduğu da unutulmamalıdır. Medya ve kültür ilişkisi çeşitli araştırmalarla çözümlenmeye çalışılmaktadır. Bu araştırmalar sonucunda ulaşılan bazı sonuçlar hakkında bilgi vermekte fayda vardır.

Medya kültürü, yeni kültürel biçimlerin yaratılmasına katkıda bulunmak için hali hazırda var olan kültürden etkilenir ve onu hammadde olarak, yeniden yaratarak, değiştirerek ve şekillendirerek kullanır. Bir başka yaklaşıma göre ise; medya kültürü, radyo ve televizyon kanallarının kültür programları yani meta kültürdür.

Bu bağlamda seçkin kültüre (edebiyat, müzik, dans) karşı bir tehlikedir ve gerçek kültürle ilişkilendirilemez. Yani bu çözümlenmeler ve yapılan çalışmalarla kitle kültürü ve popüler kültürün geleneksel kültürle bağlantılarını ve medyanın halk kültürünü dönüştürmesi açıklanmaya çalışılmıştır (Özdemir, 2012, s.7-19).

Kültür ve edebiyatı inceleyen bilim dalları kapsamında medya, temel dinamik ve kaynaklardan biridir. Türk kültürünün farklı yer ve zamandaki durumunu yansıtan roman, öykü, şiir v.b. türündeki edebiyat yapıtları dergi ve gazete koleksiyonlarından, kaynak oluşturma bakımından farkı yoktur. Türk edebiyatı ile medya arasındaki ilişkiyi çözümlenmek, doğal olarak karşılaştırmalı kültür araştırmaları yapmaktır (Örnek, 2000, s:39).

1950'li yıllarda başlayan göç nedeniyle yerel sözlü kültür, dolayısıyla sözlü edebiyat belleği de kente taşınmış ve yeni bağlamlara uyarlanmıştır. Türkiye'de medya-edebiyat ilişkisi genellikle yazılı edebiyat kapsamında incelenmiş, sözlü edebiyat kapsamındaki araştırmalar ise sayıca çok az ve sınırlı kalmıştır. Bu amaçla bu çalışmada; Türk kültürü ve edebiyatı ile medya arasındaki köklü ve çok yönlü ilişkiyi; Fakir Baykurt'un 1958 yılında yayımlanan *Yılanların Öcü* adlı romanından esinlenerek hazırlanan ve 2014 yılında özel bir televizyonda yayımlanan *Yılanların Öcü* dizisinin ilk on dört bölümünde geçen halkbilimi veya halk edebiyatı sözlü-yazılı ürünleri üzerinden çözümlenmeye çalışacağız.

Yılanların Öcü ve Fakir Baykurt

Fakir Baykurt, 1929'da Burdur'un Yeşiloca ilçesine bağlı Akçaköy'de doğmuştur. Gönen Köy Enstitüsü'nü bitirmiş, köy öğretmenliği yapmıştır. Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nden mezun olmuştur. Sivas, Hafik ve Şavşat'ta öğretmenlik, ilköğretim müfettişliği gibi görevler yapmıştır. TÖS (Türkiye Öğretmenler Sendikası) ve TÖDMF (Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu) genel başkanlığı yapmıştır. Baykurt bu etkinliklerinden ötürü 1971'de sıkıyönetim tarafından tutuklanmıştır. Askeri mahkeme önünde uzun süre yargılanmış ve

beraat etmiştir. Almanya'ya gitmiş ve uzun süre Duisburg kentinde yaşamıştır. 10 Ekim 1999'da burada yaşamını yitirmiştir. Fakir Baykurt, yazarlığa şiirle başlamıştır. Bunu köy notları ve hikayeleri izlemiş, sonra romana geçmiştir.

Yazarken bütün endişesinin "içinde doğup yetiştiği köylülerin hallerini, sanatın gerçeklerini de göz önünde tutarak ortaya sürmek; sanatın en iyi amacının, hem konusu olan insanı hem de okuyanı, bulunduğu durumdan biraz daha ileri sıçratmak" olduğunu belirten Baykurt'un eserleri tükendikçe yeni baskıları yapılmış, bu yönüyle de gerçekçi romanlarımız arasında yer almıştır. Fakir Baykurt'un yazdığı, Yılanların Öcü köy hayatını anlatan ilk romanıdır. Bu kitap nedeniyle hakkında soruşturma açılmış ve öğretmenlikten uzaklaştırılmıştır. Dil bakımından tamamen köy ağzından yazılmış, karakterler de gerçek hayattaki gibi seçilmiştir. Devam romanı olan "Irazca'nın Dirliği" ve "Kara Ahmet Destanı" ile birlikte Fakir Baykurt üçlemesi olarak anılır. Yılanların Öcü romanı, "Cumhuriyet Gazetesi, Yunus Nadi Roman Ödülünü" birincilikle kazanmıştır (http://www.turkcebilgi.com/fakir_baykurt). Bu roman sinema filmi olarak iki defa izleyici ile aynı adla buluşmuştur. Başrollerinde Fikret Hakan ve Aliye Rona'nın oynadığı film 1962 senesinde, başrollerinde Kadir İnanır ve Fatma Girik'in oynadığı film ise 1985'te izleyici ile buluşmuştur. 2014 senesinde ise bu romandan esinlenerek aynı ad ile bir televizyon kanalında dizi film çekilmeye başlanmıştır.

Romanda (Baykurt, 2006) olay örgüsü şu şekildedir: "Karataş köyünde oğlu Kara Bayram, gelini Haçça ve torunları Ahmet ve Şerife ile yaşayan Irazca'nın köy içerisindeki hiyerarşiye başkaldırışı anlatılır. Deli Haceli ve karısı Fatma evlerinin çok nemli olmasından yakınarak tam Irazca ve ailesinin kaldığı evin önüne ev yaparlar. Bu sırada bir açılış için köye ziyarete gelecek kaymakamın haberi alınır. Kaymakamı ağırlamak adına çeşitli hazırlıklar tertip edilmeye başlanır. Bu iş için önce Kara Bayram'ın kuzusunu çalmakla işe başlarlar.

Köyün muhtarı kişisel menfaatleri için Haceli'ye destek olur ve bir gün muhtarlığa konuşmak vaadiyle çağırdığı Kara Bayram'ı birkaç adamına falakayla dövdürür. Hem kuzusundan olan hem de üstüne dayak yediği oğlunu gören Irazca intikam almak için bir gece Haceli'nin ev yapmak için kazdığı temelleri doldurur. Bayram ise ev yapımı için gerekli olan kerpiçleri parçalar. Sabah kalktığında bütün yaptıklarının yok olduğunu gören Haceli öfkeyle o sırada hamile olan Haçça'ya taş atar ve düşük yapmasına neden olur. Tüm bunları biriktiren Irazca, kaymakam köye ulaşmadan onun yolunu keser ve hakkını aramak için kaymakamdan destek ister. Kaymakam köye ulaştığı zaman kendisi için hazırlanan tüm tertibe ve eğlenceye katılmadan açılışı yapar ve Irazca'ya hakkının verilmesini aksi halde kendisinin dava açmasını söyler. Köyün muhtarı bu tür bir olay karşısında kendisinin de suçlanacağını düşündüğü için

Haceli'ye verdiği desteği keser ve Kara Bayram ile diyaloga girmeye çalışır. Haceli'nin bütün yaptıklarından vazgeçeceğini ve bir miktar maddi destek olacağını teminatını verse de Kara Bayram ikna olmaz ve şehre gidip dava açacağını söyler. Bütün bunlar olurken Haceli, karısı Fatma ile Kara Bayram'ın ilişkilerini bilmemektedir”.

Yılanların Öcü Dizisi

Yılanların Öcü, Türk edebiyatının önemli yazarlarından Fakir Baykurt'un aynı adlı romanından uyarlanan, Koliba Film imzalı senaryosunu Ali Esen Bilen, Bekir Baran Sıtkı, Rana Mamatlıoğlu'nun kaleme aldıkları, yapımcılığını Ata Türkoğlu'nun üstlendiği, yönetmenliğini Cemal Şan'ın üstlendiği, başrollerini Cemal Toktaş, Hande Soral, Ceyda Ateş, Ahmet Varlı, Nail Kırmızıgül ve Burak Can'ın paylaştıkları televizyon dizisidir.

Roman ve biyografi gibi, dramatik olmayan eserler temel alınacaksa “dramatizasyon” yapılması yani eserin televizyon metnine uyarlanması gerekmektedir. Dramatizasyon sürecinde, televizyonun zaman sınırlılığı dikkate alınarak, ana yapıda gereksiz hale gelen fazlalıklar (sahneler, olaylar) atılabilir ve şahıs kadrosunda değişiklikler yapılabilir. Ancak televizyon yazarlığında kaynak eser, her durumda uygulamaya damgasını vurmaktadır (Özdemir, 2012, s.7-19).

Bu bağlamda dizide olay örgüsü romandan farklıdır. “Kara Bayram ve Haceli, Hüsnü Kahya'nın yeğeni Fatma'ya aşiktir. Fatma'nın da gönlü Kara Bayram'da olmasına rağmen kâhya ile Kara Bayram'ın annesi Irazca arasında olan düşmanlığı yüzünden kızı Haceli'ye vermek ister.

Haceli'nin kız kardeşi Zahide ise çocukluktan beri Kara Bayram'a aşiktir. Fatma ile Kara Bayram arasındaki aşkı öğrenince kendini asarak hayatına son verir. Bir de bey tipi dikkat çekmektedir. Kamuran Bey evli olmasına rağmen Hüsnü Kahya'nın kızı Şerife ile yasak bir ilişki içerisinde. Aynı zamanda konağa yerleşen Fatma'ya da göz koymasına sebebiyle Kara Bayram ile evlenmesine engel olmaya çalışmaktadır. Bu durumu anlayan Şerife ise hiç sevmemesine karşın Fatma'dan yana taraf olarak Kara Bayram ile kaçmasına yardımcı olmuştur. Ancak Fatma'nın kardeşi Ömer hastalanınca çiftler kaçmaktan vazgeçer. Fakat köylü ve Hüsnü Kahya olayı duymuştur. Bunun üzerine Kamuran Bey'den de destek alarak Irazca ve Kara Bayram'ın tarlalarını yakmış, hayvanlarını zehirletmiş, Kara Bayram'ın bacısı Ayşe'yi kaçırtmıştır. Haceli ise hem bacısının öcünü almak hem de aşık olduğu için ve kahyanın sözüne itibar ettiği için Fatma ile evlenmek istemektedir. Dizi bu aşk hikayesi ve

entrikalar üzerine kurulmuştur”. Görüldüğü gibi romandan esinlenmesine rağmen tipler ve özellikleri, konu, yer ve zaman açısından değişimler mevcuttur.

Bir de bu dizi de yirminin üzerinde ezgi veya türkü kullanılmış, bölümlerde geçen olaylar halk kültürünün sözlü öğeleri ile desteklenmiş ve gelenek halka farklı yapılarla aktarılmıştır. Şimdi dizinin her bölümünün içinde geçen sözlü kültür öğeleri olan türküler ve seslendiren ses ve söz sanatçıları, izlenme oranları üzerinde duralım.

Yılanların Öcü Dizisinde Geçen Türküler ve Ses, Söz Sanatçıları

Özel televizyonların kanalları dizilerle yereli kurgulanan bir dünyada sunmaya başlamışlardır. Dizilerin çekimlerinde kırsalın seçilmesi, bir taraftan yörenin turistik açıdan tanınmasını sağlamış, diğer taraftan da yerelin tüketilmesine sebep olmuştur. Sözlü kültür kökenlerini kaybetmemiş izler kitleyi ekran başında tutmak için çok sık olarak saz imgesinden yararlanılmaktadır. Yılanların öcü dizisinin ilk on dört bölümünde de yirminin üstünde eser görülmektedir. Eser künyesi ve ses, söz sanatçıları dizi jeneriğinde telif konusu düşünülerek yedinci bölümden itibaren verilmeye başlanmış gibi gözükmektedir. Bu eserlerin yedi adedi âşıklık geleneğinin modern takipçilerinden (geleneğin sürdürücülerinden, geleneğin günümüzdeki üreticilerinden v.b.) Neşet Ertaş tarafından seslendirilmektedir. Bunlar: “Zahidem (Söz:Mustafa Öztürk, Müzik:Anonim), Hata Benim (Söz-Müzik:Neşet Ertaş), Sen Benimsin Ben Seninim (Söz-Müzik: Neşet Ertaş), Garibin Dünyada Yüzü Gülmez (Söz-Müzik:Neşet Ertaş), Kendim Ettim Kendim Buldum (Söz-Müzik:Neşet Ertaş), Evvelim Sen Oldun (Söz-Müzik:Neşet Ertaş)” eserlerinden oluşmaktadır.

Âşıklık geleneğinin modern takipçilerinden (geleneğin sürdürücülerinden, geleneğin günümüzdeki üreticilerinden v.b.) “İsmail Altunsaray ve Cengiz Özkan” tarafından sekiz adet eser seslendirilmektedir. Bunlar: “Üryan Geldim (Söz:Karacaoğlan, Müzik:Anonim), Kız Senin (Söz:Karacaoğlan, Müzik:İsmail Altunsaray), Ölüm Ardıma Düşüp Yorulma (Söz:Karacaoğlan, Müzik:Musa Eroğlu); Allı Gelin (Söz-Müzik:Anonim), Bir Ay Doğar (Söz-Müzik:Anonim), Sürüler İçinde (Söz-Müzik:Anonim), Gökteki Yıldızın Üçü Terazi (Söz-Müzik:Anonim), Deniz Dalgasız Olmaz (Söz-Müzik:Anonim)” eserleridir. Yine âşıklık geleneğinin modern takipçilerinden Levent Güneş “Yola Girme Sen (Söz: Şah Hatayi, Müzik:Lütfü Gültekin)” adlı eseri, Duygu Rüzgar “Bu Tepe Pullu Tepe (Söz-Müzik:Anonim)” adlı eseri, Elif Özlem Başaran “Yel Eserde (Söz: Elif Özlem Başaran, Müzik:Murat Başaran)” adlı eseri, Çimen Yalçın “Of Of (Söz-Müzik:Anonim)” adlı eseri, Taylan Özgür Ölmez “Kara Gözler (Söz-Müzik:Anonim, Kaynak Kişi:Celal Güzelses)” adlı

eseri ve Kıvırcık Ali de “Geceler Yangın (Söz:Yaşar Aydın, Müzik:Ali Özütemiz)” adlı eseri seslendirmektedir.

Bu ses ve söz sanatçıları arasından Neşet Ertaş, İsmail Altunsaray ve Cengiz Özkan hakkında bilgi vermekte fayda vardır. Çünkü bu kişiler geleneğin modern takipçileridir (geleneğin sürdürücüleri, geleneğin günümüzdeki üreticileri v.b.) ve bu dizi yani televizyon sayesinde günümüzde bize seslenebilmektedirler.

Neşet Ertaş: Unesco'nun Yaşayan İnsan Hazinesi listesinde yer almıştır. Neşet Ertaş türkülerini genellikle elektronik kültür ortamlarında icra etmiş bir gelenek temsilcisidir. Neşet Ertaş, önce ses bantları ve radyo programları aracılığıyla geniş kitlelere ulaşmaya başlamış, zamanla televizyon kanallarında da sanatını icra etmiştir. Onun türküleri sanal iletişim ortamlarında da yayılmış, sadece yaşlı ve orta yaşlı kuşaklar arasında değil gençler arasında da geniş bir dinleyici / izleyici kitlesine ulaşmıştır. Bu arada belirtmek gerekirse; radyo ve televizyon programları dışında, bilgisayar sitelerinde ve cep telefonlarında da Neşet Ertaş'ın türkü dağırıcısından icralar mevcuttur (Durbilmez, 2013, s.30).

İsmail Altunsaray: Geleneğinin yeni kuşak temsilcilerinden biri olan Türk saz ve ses sanatçısıdır. 1980 yılında Kırşehir’de doğan İsmail Altunsaray, 12 yaşında bağlama çalmaya başlamıştır. 1997 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Temel Bilimler Bölümü’nü kazandıktan sonra öğrenimi boyunca kendi üniversitesi başta olmak üzere çeşitli üniversite ve toplulukların ulusal ve uluslararası etkinliklerinde yer almıştır.

2002 yılında konservatuar eğitimini tamamlayan Altunsaray, 2003 yılında TRT İstanbul Radyosu Türk Halk Müziği Birimi’ne akitli sanatçı olarak kabul edilmiştir. Bu dönemde çeşitli televizyon ve radyo programlarında icracı ve solist sanatçı olarak yer almıştır.

2005 yılında Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Musikisi Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Programı’nda lisansüstü eğitimini başarıyla tamamlamıştır. İTÜ Halk Bilimleri ve Sanatları Kulübü’nün 2006 yılından beri düzenlemekte olduğu; Neşet Ertaş, Musa Eroglu, Erkan Oğur gibi ustaların da katılımıyla gerçekleşen “İTÜ Bağlama Günleri” etkinliğinde solo performanslar göstermiştir. 2008 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Başbakanlık Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi TİKA'nın desteğiyle düzenlenen 9. Uluslararası Sürmeli Festivali bünyesindeki "Nida Tüfekçi Altın Bağlama Kültür Sanat Ödülleri" adını taşıyan organizasyonda Türk Halk Müziği İcracılık Dalı’nda Teşvik Ödülü almıştır. İsmail Altunsaray, 22 Nisan 2009 tarihinde Avrupa’nın en prestijli konser

salonlarından Berliner Philharmoniker Chamber Music Hall'da, "Bozlak ve Flamenko" sentezinin başarıyla gerçekleştiği bir konsere imza atmıştır.

"Alla Turca: Orient and Occident Meet for a Cultural Dialogue of Instruments and Voices" başlıklı konserde, kendisine kopuz ve perdesiz gitarda Erkan Oğur ile İspanyolların dünyaca tanınmış Flamenko gitaristi Paco Pena ve geleneksel anlamda dünyaca tanınmış vokallerinden biri olan Miguel Ortega eşlik etmiştir.

05 Şubat 2011 tarihinde Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda gerçekleşen, Bozlak'tan Flamenko'ya "İki Gözden Bir Damla" adlı konserde İsmail Altunsaray, Ulusal Cordoba Flamenko Ödülü almış İspanyol sanatçı "Ye Ye De Cadiz" ile beraber başarılı bir performans sergilemiştir. İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Ses Eğitimi Bölümünde 2009-2011 yılları arasında "THM Repertuarı Öğretim Görevlisi" olarak görev yapan İsmail Altunsaray, Anadolu müzik kültürüne sahip çıkarak Türk Halk Müziği'nde ekol olmuş birçok ustanın haklarını titizlikle savunan "Kalan Müzik" şemsiyesi altında 21 Eylül 2011 tarihinde "İncidir" adlı albümünü çıkarmıştır. İsmail Altunsaray, bir taraftan geleneğe sahip çıkarken diğer taraftan günümüz gençliğinin beklentileri doğrultusunda teknolojik altyapıyla destekli bir tarz yaratmış, bu yönüyle de geniş hayran kitlesi oluşturmuştur (tr.wikipedia.org).

Cengiz Özkan: 1967 yılında, Sivas Divriği'de doğmuş müzisyen, saz sanatçısıdır. 1980 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuvarı Çalgı Eğitim Bölümü'ne girmiştir. 1991'deki mezuniyetinin ardından İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Ana Sanat Dalı Türk Halk Müziği Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Mezun olduğu İTÜ Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuvarı'nda iki yıl, İzmit Belediye Konservatuvarı'nda iki yıl, İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda üç yıl süreyle öğretmen ve icracı olarak çalışmıştır. Yurt içi ve yurt dışında birçok konser vermiştir. Tek başına Kırmızı Buğday, Ah İstanbul, Saklarım Gözümde Güzelliğini ve Gelin adlı albümleri Kalan Müzik tarafından yayınlanmıştır. Yine 2001 yılında Kalan Müzik'ten piyasaya sunulan bir diğer çalışması olan Yare Dokunma albümünü de ise Malatya Arguvan'lı Türk Halk Müziği ses sanatçısı ve folklorcü Muharrem Temiz ile yapmışlardır. 2007 Eylül ayında bir özel televizyon kanalında yayına başlayan Pusat adlı dizide mahkûm bir ozanı canlandırmıştır. 1989'da girdiği TRT İstanbul Radyosu'nda saz sanatçısı olarak çalışmaya devam etmektedir (tr.wikipedia.org).

Geleneğin modern takipçileri sözlü kültürümüzün ürünlerinin yeni formlarını bize televizyon dizisi sayesinde ulaştırırken, günümüzün vazgeçilmez diğer bir dinamiği olan internet

sayesinde de genç kuşaklara ulaşmayı başarmışlardır. Yılanların öcü dizisi istatistikleri bu tezi doğrular mahiyettedir. Reyting oranları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Yılanların Öcü Dizisi Reyting Oranları

Sırası	Tarih	Oranlar
4.	10 Aralık 2014 Çarşamba Reytingleri	5.52 13.58
4.	3 Aralık 2014 Çarşamba Reytingleri	5.14 12.96
2.	26 Kasım 2014 Çarşamba Reytingleri	5.52 13.63
4.	19 Kasım 2014 Çarşamba Reytingleri	4.82 12.17
5.	5 Kasım 2014 Çarşamba Reytingleri	4.40 11.26
5.	29 Ekim 2014 Çarşamba Reytingleri	4.93 12.12
2.	22 Ekim 2014 Çarşamba Reytingleri	5.28 13.40
2.	15 Ekim 2014 Çarşamba Reytingleri	5.42 14.33
3.	8 Ekim 2014 Çarşamba Reytingleri	4.29 11.60
5.	1 Ekim 2014 Çarşamba Reytingleri	3.77 10.11
4.	24 Eylül 2014 Çarşamba Reytingleri	4.05 10.58
2.	17 Eylül 2014 Çarşamba Reytingleri	4.35 11.80
2.	10 Eylül 2014 Çarşamba Reytingleri	3.63 10.39
2.	27 Ağustos 2014 Çarşamba Reytingleri	3.49 12.47

Televizyon izlenme oranları dışında ise bu dizi ve dizi müzikleri Show TV, Youtube ve Google adlı internet sitelerinden de takip edilmiştir. Bu oranlar 20.12.2014 tarihi ile şöyledir: “Birinci bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 158.761, Youtube adlı siteden; 99.946 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 149.000 kez aratılmıştır. “İkinci bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 57.863, Youtube adlı siteden; 138.916 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 247.000 kez aratılmıştır. “Üçüncü bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 58.626, Youtube adlı siteden; 86.546 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 360.000 kez aratılmıştır. “Dördüncü bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 76.329, Youtube adlı siteden; 115.625 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 221.000 kez aratılmıştır. “Beşinci bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 56.765, Youtube adlı siteden; 66.900 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 164.000 kez aratılmıştır. “Altıncı bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 80.646, Youtube adlı siteden; 71.121 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 221.000 kez

aratılmıştır. “Yedinci bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 138.664, Youtube adlı siteden; 48.487 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 269.000 kez araştırılmıştır. “Sekizinci bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 70.509, Youtube adlı siteden; 96.425 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 240.000 kez araştırılmıştır. “Dokuzuncu bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 69.405, Youtube adlı siteden; 94.744 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 258.000 kez araştırılmıştır. “Onuncu bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 98.084, Youtube adlı siteden; 136.306 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 227.000 kez araştırılmıştır. “ On birinci bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 50.723, Youtube adlı siteden; 120.882 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 323.000 kez araştırılmıştır. “On ikinci bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 48.443, Youtube adlı siteden; 71.205 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 215.000 kez araştırılmıştır. “On üçüncü bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 41.340, Youtube adlı siteden; 92.210 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 125.000 kez araştırılmıştır. “On dördüncü bölüm” Show TV resmi internet sayfasından; 38.120, Youtube adlı siteden; 47.800 kez izlenmiş ve Google’dan yılanların öcü dizisi kelimeleri ile 196.000 kez araştırılmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Türk insanının çoğu zaman içini döktüğü; sevincini, heyecanını, hüznünü, acısını dile getirdiği; sırlarını paylaştığı; aşkını, sevdasını, hatırasını, gönlünü, kalbini, kısacası yüreğini ortaya koyduğu türküler, Türk kültürünün temel unsurlarından biridir. Türküler, mitolojik dönemden günümüze uzanan uzun ince bir çizgide Türklerin sosyal, siyasal, dini ve kültürel hayatının her safha ve sayfasında yer almış, önemli görevler üstlenmiştir (Yakıcı, 2007, s.14). Bu bağlamda türkülerin icracıları yani âşıklık geleneğinin takipçileri de önemli görevler üstlenmiştir. Gelenek, yüzü geleceğe dönük, sürekli kendini yenileyen ve donmuş bir form olmadığına göre bu geleneğin takipçileri de kendilerini yenilemek ve deyim yerindeyse çağın dinamiklerine ayak uydurmak zorundadırlar. Yoksa unutulmaya mahkumdurlar. Yılanların öcü aynı adlı bir romanın esin kaynağını oluşturduğu ve türkülerin temel alındığı bir dizidir. Dolayısıyla bu dizi de yer alan türkü ve bu türkülerin icracıları modern dünya insanını yakalamaya adaydır. Örneğin; Yılanların Öcü dizisinin, 15 Ekim 2014 tarihinde yayımlanan yedinci bölümü 5.421.433 kişi tarafından televizyondan izlenmiş, 187.151 kişi tarafından internet sitelerinden izlenmiş toplamda 5. 608.584 kişi gibi çok önemli bir izleyici kitlesine hitap etmiştir. Her bölümünde bir veya daha fazla türkünün müziği, nakarat kısmı veya

tamamı izleyiciye sunulması ile bu geleneğin genç kuşaklara modern şekilde aktarılmasına ve öğrenilmesine vesile olmuştur.

Kaynakça

Baykurt, F. (2006). *Yılanların öcü*. İstanbul: Literatür Yayınları.

Durbilmez, B. (2013, Mayıs). *İkincil sözlü kültür bağlamında Neşet Ertaş'ın türkü dağarcığına bir bakış*. Kırşehir Uluslararası Bozkırın Tezenesi Neşet Ertaş Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Kırşehir.

Ong, W. J.(2013). *Sözlü ve yazılı kültür/sözün teknolojileşmesi*. (Çev. Sema Postacıoğlu Banon). İstanbul: Metis Yayınları.

Özdemir, N.(2012). *Medya kültür ve edebiyat*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Örnek, S.V.. (2000). *Türk Halkbilimi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Yakıcı, A. (2007). *Halk şiirinde türkü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

www.reytingler.biz/Yilanlarin_Ocu/reytingler

www.medyanoz.org/haber/3128/Yilanlarin-Ocu-Reytingleri

www.showtv.com.tr/

www.youtube.com/

tr.wikipedia.org

Extended Abstract

Walter J. Ong divides oral culture into two as “primary oral culture” and “secondary oral culture” in his book with the title of “*Orality and Literacy: The Technologizing of the Word*”: Apart from its natural process, meeting of oral culture with written culture and changes that occurred in consequence of their relations had created a concept that is called “secondary oral culture”. Therefore, along with “primary oral culture” through which communication is solely provided as “oral”, culture that is again transmitted as “oral” following the contact of written culture and electronic culture environments is called as “secondary oral culture.” Source persons who transmit cultural data that is called as “primary oral culture” are the carriers of oral culture who “do not even know the existence of print and press”. The concept of “secondary oral culture”, moreover, fulfills oral qualifications of telephone, radio, television and other electronic devices that had entered to our lives with today’s technology”. Media is accepted as the basic dynamic of globalization. The term of globalization is considered with the dimensions of movements and circulation that cover the flow of capital, products and services, human beings, signs, symbols, meanings and myths. Cultural globalization, moreover, can be described as the transformation of conditions through which the national cultures continually re-produce their own meanings. Mass culture, as for that, has begun to form, change, and re-produce all art fields, especially literature. Global mass culture which is localized in terms of context creates a new type of culture-consumer. However, it shall not be forgotten that previous culture that was current before mass culture is also determinant. Due to immigration that had begun in 1950s, local oral culture, and therefore the memory of oral literature had moved to city environment and have been applied to new aspects. In Turkey, relationship between media – literature was generally explored within the scope of written literature, and studies in terms of oral literature remained less in number. With this aim, within the scope of this study, we will try to interpret oral – written products of folklore or folk literature through first fourteen episodes of TV Series *Yılanların Öcü* which is procured in 2014 on a private channel with reference to the novel with the title of *Yılanların Öcü*.

First of all, information about background of Fakir Baykurt and the novel *Yılanların Öcü* that is written by him will be stated. Later, brief information about the effect of the novel on the life of the author and the event setup and characters of the novel, and information in relation to the TV series which is adapted with reference to the novel, with Koliba signature, the scenario of which is written by Ali Esen Bilen, Bekir Baran Sıtkı, Rana Mamatlıoğlu, the producer of which is Ata Türkoğlu, the director of which is Cemal Şan and leading roles of

which are undertaken by Cemal Toktaş, Hande Soral, Ceyda Ateş, Ahmet Varlı, Nail Kırmızıgül and Burak Can. Changes in terms of characters and features, subject, location and time will be emphasized despite of the fact that spin-off of the work and dramatization process was referred to the novel. The facts that more than twenty melodies and folk songs are used in this series, oral items support folk culture throughout the events of the episodes and transmission of tradition to society with different structures will be highlighted.

Within this context, folk songs and vocal and rhetoric artists who voice them those are oral culture items within the scope of each episode and their ratings will be explored. It seems that work's tag and voice and rhetoric artists began to be given within the credits and titles by the seventh episode due to the consideration of copyrights. These twenty artworks are voiced by Neşet Ertaş, İsmail Altunsaray and Cengiz Özkan who are the modern followers of minstrel techniques. Information about these artworks and their vocal and rhetoric artists is given. While modern followers of the tradition, i. e. Neşet Ertaş, İsmail Altunsaray and Cengiz Özkan transforms new forms of our oral culture's products to us thanks to TV series, they have manages to reach younger generations thanks to internet which is irreplaceable dynamic of our day. This thesis is verified through the fact that the TV series and its music was statistically followed over Show TV, YouTube and Google sites apart from being watched on TV. Under the statistical information in terms of first episode to fourteenth episode, it can clearly be said that this TV series targeted to an important audience mass.

Folk songs through which Turkish people generally confides; utters his / her joy, excitement, sadness, sorrow; shares his / her secrets; and reveals his / her love, longing, memories, heart and guts are one of the basic factors of Turkish culture. Within this context, performers of the folk songs, in other words, followers of minstrel tradition had undertaken important roles. As tradition is not a form which is futuristic, re-productive and frozen, followers of this tradition are obliged to re-new themselves and act in compliance with the dynamics of the epoch. Otherwise, they are condemned to be forgotten.

Yılanların Öcü is a TV series source of which is a novel with the same name and that takes folk songs as basis. Therefore folk songs and their performers are nominated to catch up with people of contemporary world. With the fact that melody, chorus or whole of one or more folk songs are offered to the audiences caused a modern transmission of this tradition to younger generations and led them to being learned. Additionally, local clothes, kitchen tools and appliances, materials that are used during cooking, local foods, oral features that are

original for the region and different points of view in terms of them shall also be implied. Local culture that is within the modern tradition shall be revealed. Conditions and costumer types (local-citizen or citizen-local) that affect ratings of the TV series shall absolutely be analyzed.